

Gebe okuluna katılan gebeler ile katılmayan gebelerin prenatal bağlanmaları arasındaki fark

Difference between prenatal attachment of pregnant women who attended pregnancy school and those who did not attend pregnancy school

 Ayça K. KÜÇÜKYURT¹, Gülnihal ARTUĞ CANSIZLAR²

¹Istanbul Training and Research Hospital, Istanbul, Türkiye

²Department of Women's Health and Gynecologic Nursing, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Istanbul University-Cerrahpasa, Istanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Gebelik döneminde bebeğin sağlıklı gelişimi, doğum öncesi bağlanma düzeyiyle yakından ilişkilidir. Bu çalışmada, Sağlık Bakanlığı'nın Gebe Okulu Eğitim Programı kapsamında verilen, 5 hafta süren, her biri 120 dakika olan online eğitimlerin prenatal bağlanma düzeyine etkisi incelenmiştir. Çalışmanın amacı, bu eğitime katılan ve katılmayan gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri arasındaki farkı belirlemektir.

Gereçler ve Yöntem: Çalışma, son test kontrol gruplu yarı deneysel bir tasarıma sahiptir. Sağlık Bakanlığı'nın Gebe Okulu Eğitim Programı'na uygun olarak hazırlanan 5 haftalık eğitim, deney grubunda yer alan 30 gebe üzerinde uygulanmıştır. Kontrol grubu ise programa katılmayan 30 gebeden oluşmaktadır. Toplam 60 gebeye Kişisel Bilgi Formu (PIF) ve Prenatal Bağlanma Envanteri (PBE) uygulanmıştır.

Bulgular: Elde edilen bulgular, vaka ve kontrol gruplarındaki katılımcıların yaşadığı bölge, eşlerin eğitim durumu ve gebelik haftasının prenatal bağlanma ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki içinde olduğunu göstermiştir ($p < 0,05$).

Sonuç: Vaka ve kontrol gruplarındaki katılımcıların yaşadığı bölge, eşlerin eğitim düzeyi, gebelik haftası ve eğitim programına katılımın prenatal bağlanma düzeyi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisi olduğu görülmüştür. Gebe Okulu Eğitim Programı'nın yaygınlaştırılması ve erişim imkanlarının artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğum öncesi bakım, anne-fetus ilişkisi, sağlık eğitimi.

ABSTRACT

Aim: The healthy development of a baby during pregnancy is greatly affected by prenatal attachment. Within the scope of the Pregnancy School Training Program of the Ministry of Health, the training lasted 5 weeks; each training session was conducted online for 120 minutes, and this program provided the training content. This study aims to reveal the difference between the prenatal attachment levels of pregnant women who participated in the training in the program and those who did not.

Materials and Methods: Materials and Methods: This semi-experimental study used a post-test control group design. Sixty pregnant women participated: 30 in the experimental group and 30 in the control group. Data were collected using the Personal Information Form (PIF) and the Prenatal Attachment Inventory (PAI).

Results: When the comparisons made in our study were examined, it was seen that the region where the participants in the case and control groups lived, the education level of their spouses, and the week of pregnancy had a statistically significant relationship with prenatal attachment ($p < 0,05$).

Conclusion: It was observed that the region where the participants in the case and control groups lived, the educational status of the spouses, the week of pregnancy, and attendance at pregnancy school had a statistically significant relationship with prenatal attachment. It is recommended that the Pregnancy School Education Program be increased.

Keywords: Prenatal care, maternal-fetal relations, health education.

Atıf için: Küçükyurt AK, Artuğ Cansızlar G. Gebe okuluna katılan gebeler ile katılmayan gebelerin prenatal bağlanmaları arasındaki fark. Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi 2025;22(2):170–175.

Geliş/Received: 18.10.2024 • Kabul/Accepted: 20.12.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Ayça K. KÜÇÜKYURT, Obstetrician and Gynecologist, Istanbul Training and Research Hospital, Istanbul, Türkiye

E-mail: aycakubat72@gmail.com

Çevrimiçi Erişim/Available online at: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jgon>

GİRİŞ

Gebelik, kadınların hayatında keyifli ve eşsiz bir dönemdir (1). Gebelik sırasında anne ve bebek arasında ilk ilişkinin temelleri atılmakta olup, bu ilişki “prenatal bağlanma” olarak tanımlanmaktadır (2). Prenatal dönemde güvenli bağlanma, bebeğin ruhsal ve fiziksel sağlığının gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır (3). Prenatal bağlanmayı etkileyen faktörler arasında gebelik semptomları, primipar veya multipar olma, bebek hareketlerini hissetme, sigara/alkol kullanımı, sağlık davranışlarındaki değişiklikler, gebeliğin planlanması, eşlerin ilgi ve desteği ile perinatal dönem ve bebek bakımına ilişkin bilgi alma yer almaktadır (4).

Kartal ve Karaman’ın çalışmasında, doğuma hazırlık eğitimine katılan kadınların prenatal bağlanma düzeylerinin olumlu yönde etkilendiği belirtilmiştir (5). Perinatal dönemde verilen eğitimler, gebe ve ailesinin fiziksel ve psikososyal ihtiyaçlarını karşılarken, doğuma hazırlık süreçlerine de katkı sağlamaktadır (6). 2013 yılından itibaren doğuma hazırlık eğitimlerinde standardizasyon sağlanmış olup, bu eğitimler Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen içerik ve süreye uygun şekilde düzenlenmektedir (7).

Doğuma hazırlık eğitimleri, çiftlerin gebelik, doğum ve doğum sonrası döneme dair bilgilendirilmesini, doğumun nasıl yönetileceği, doğum ağrısını nasıl kontrol edeceklerini öğrenmelerini, bilinçli doğum yapmalarını ve ebeveynlik rollerine hazırlanmasını amaçlayan yapılandırılmış özel eğitimlerden oluşmaktadır (8). Ülkemizde normal doğuma teşvik politikaları olmasına rağmen, doğuma hazırlık eğitimleri ile ilgili çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı, gebe okuluna katılan ve katılmayan gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri arasındaki farkı incelemektir.

GEREÇLER VE YÖNTEM

Araştırma, son Test Kontrol Gruplu yarı deneysel bir tasarıma sahiptir. Araştırmaya dahil edilecek kişi sayısını belirlemek amacıyla güç (power) analizi yapıldı ve testin gücü G^*Power 3.1 programı kullanılarak hesaplandı. Literatürde benzer bir çalışma olarak Kartal ve Karaman’ın (2018) “Doğuma Hazırlık Eğitiminin Gebelerde Prenatal Bağlanma ve Depresyon Riski Üzerine Etkisi” başlıklı araştırmasında, Prenatal Bağlanma Ölçeği farkına ilişkin etki büyüklüğü (effect size) 0.76 olarak belirlendi (5).

Çalışmanın gücünün %95’in üzerine çıkması için, %5 anlamlılık düzeyinde ve 0.76 etki büyüklüğünde her bir grupta 27 kişi olmak üzere toplamda 54 kişiye ulaşılması hedeflendi. Kayıplar göz önünde bulundurularak deney grubu ve kontrol grubunda yer alacak kişi sayısı deney ve kontrol grubuna 30 gebe toplamda 60

katılımcı dahil edildi. Katılımcıların randomizasyonu, Random.org kullanılarak gerçekleştirildi.

Çalışma, kadın hastalıkları ve doğum kliniğine (KHDK) rutin kontrollerini yaptırmak amacıyla başvuran gebeler üzerinde yürütüldü. Araştırma izni ilgili etik kurul komitesi tarafından 08.04.2022 tarihli ve No:110 karar numarasıyla onaylandı.

Eğitim Programı

Eğitim programı, Sağlık Bakanlığı’nın Gebe Okulu Eğitim Programı kapsamında 5 hafta süren ve eğitim içeriği bu programa uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Her bir eğitim 120 dakika ve interaktif online olarak gerçekleştirilmiştir.

1. Oturum: Gebelik ve Beslenme, Üreme Anatomisi, Hormonlar ve Adet Döngüsü, Döllenme, Dış Gebelik, İkiz Gebelik, Gebelikte Fizyolojik Değişiklikler, Gebelikte Sigara, Alkol, İlaç Kullanımı, Gebelikte Hijyen, Kıyafet Seçimi, Gebelikte ve Çalışma Hayatı, Gebelikte Cinsellik, Gebelikte Kontrol Zamanları, Gebelikte Hormonal Değişiklikler, Bebeğin Anne Karnında Gelişimi Gebelikte Beslenme, Gebelikte Egzersiz, Gebelikte Tehlike Belirtileri.

2. Oturum: Doğuma Hazırlık Felsefeleri, Doğum Eyleminin Belirtileri, Doğum Çantası Hazırlama, Doğum İçin Hastaneye Gelindiğinde Yapılacaklar, Normal Doğum, Perine Masajı (Uygulamalı), Müdahaleli Doğumlar, Doğumun Fizyolojik Dengesi, Doğum Ağrısı ile Baş Etmede İlaçsız Yöntemler, Nefes Teknikleri (Uygulamalı), Dokunma ve Masaj Teknikleri (Uygulamalı), Aromaterapi.

3. Oturum: Anne Sütü ve Emzirme, Anne Sütünün Özellikleri ve Yararları, Memelerin Yapısı, Emzirmenin Yararları, Emzirme Mekanizması, Emzirme Tekniği (Uygulamalı), Anne Sütünü Azaltan/Arttıran Faktörler, Sütün Yettiği Nasıl Anlaşılır, Emzirirken Çıkabilecek Sorunlar ve Çözümler, Süt Nasıl Sağılır ve Saklanır, Meme Bakımı, Emzirme ve İlaç Kullanımı.

4. Oturum: Bebek Bakımı Yenidoğana Doğumdan Hemen Sonra Yapılan Uygulamalar, Yenidoğan Tarama Testleri, Aşı Uygulamaları, Yenidoğanın Özellikleri/Görünümü, Yenidoğan Refleksleri, Yenidoğan Döneminde Görülen Sorunlar, Göbek Bakımı, Bebek Banyosu (Uygulamalı), Bebek Giyimi (Uygulamalı), Alt Değiştirme (Uygulamalı), Tırnak Kesimi, Bebek Masajı (Uygulamalı), Gaz Çıkarma (Uygulamalı), Doğum Sonu Dönemde Anne Bebek Bağlanması, Bebeğin Odası, Yenidoğan Güvenliği, Bebeğin Nüfus İşlemleri, Sağlam Çocuk Kontrolleri

5. Oturum: Lohusalık ve Aile Planlaması, Lohusalık Dönemi, Doğum Sonu Annede Meydana Gelen Fizyolojik Değişiklikler, Doğum Sonu Annede Meydana Gelen Psikolojik Değişiklikler, Doğum Sonu Tehlike İşaretleri, Doğum Sonu Günlük Yaşam, Doğum Sonu Güvenli Egzersiz, Doğum Sonrası Gebelikten Korunma.

Veri Toplama Formu

Gebeleri tanıtan Bireysel Bilgi Formu ve Prenatal Bağlanma Envanteri olmak üzere iki form kullanılmıştır.

Bireysel Bilgi Formu

Gebenin sosyodemografik (eğitim durumu, çalışma durumu, ekonomik durum, aile tipi), obstetrik ve şu anki gebelik özelliklerini (gebelik sayısı, yaşayan çocuk sayısı, planlanmış gebelik, şu anki gebelik haftası) içeren sorulardan oluşmaktaydı.

Prenatal Bağlanma Envanteri

Prenatal Bağlanma Envanteri (The Prenatal Attachment Inventory) 1993 yılında Mary Muller tarafından geliştirilmiştir. Gebelik boyunca kadınların yaşadıkları düşünceleri, duyguları, durumları açıklamak ve bebeğe prenatal dönemdeki bağlanma düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek 21 maddeden oluşmaktadır. Her madde 1 ile 4 arasında puan alabilen dörtlü likert tiptedir. Ölçekten en az 21 en fazla 84 puan alınabilmektedir. Gebenin aldığı puanın artması bağlanma düzeyinin de arttığını göstermektedir. 1: Hiçbir zaman, 2: Bazen, 3: Sık sık, 4: Her zaman şeklinde puanlanmıştır (9).

Verilerin Toplanması

5 hafta süren eğitim programına aksatmadan katılımını sağlayan gebelere ve rutin kontrollerini yaptırmak amacıyla polikliniğe gelen,

gebe okulu eğitimine katılmayan gebelere, Bireysel Bilgi Formu ve Prenatal Bağlanma Envanteri uygulandı.

İstatistik Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistiklerin de ortalama, standart sapma, medyan, en düşük ve en yüksek değerler ile frekans ve oranlar kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Nicel bağımsız değişkenlerin analizinde, dağılımın normal olmadığı durumlarda Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Nitel bağımsız değişkenlerin analizinde ise Ki-kare testi kullanılmış, ancak test koşullarının sağlanmadığı durumlarda Fisher testi tercih edilmiştir. İstatistiksel analizler SPSS 28.0 programı ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 28 olup, katılımcıların %82,3'ü kentsel bölgede yaşamaktadır. Eğitim durumlarına bakıldığında, katılımcıların %34,6'sı ortaokul, %32,7'si lise ve %30,8'i lisans mezunudur. Katılımcı eşlerinin eğitim düzeyi ise en yüksek oranda %41,5 ile lise mezunu olarak belirlenmiştir. Gebelerin %94,7'si doğal yollarla gebe kalmış ve %80'i gebeliği istemektedir. Doğum öncesi bakım (DÖB) alma oranı %96,5 olarak saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Demografik Özellikler

		Min-Mak			Medyan	Ort.±ss/n-%		
Yaş		16,0	-	42,0	28,0	28,8	±	5,9
Prenatal Bağlanma Puanı		32,0	-	82,0	62,0	60,4	±	12,7
Gebelik Haftası		20,0	-	32,0	26,0	32,7	±	5,1
						n		%
Yaşadığı Bölge	Kentsel					51		82,3%
	Kırsal					9		17,6%
Eğitim Durumu	Ortaokul					21		34,6%
	Lise					19		32,7%
	Ön lisans					2		1,9%
	Üniversite					18		30,8%
Eşin Eğitim Durumu	İlkokul					12		22,7%
	Lise					26		41,5%
	Üniversite					22		35,8%
Gebe Kalma Şekli	Doğal					57		94,7%
	Tedavi İle					3		5,2%
Gebelik İsteme	(-)					10		20%
	(+)					50		80%
Gebelik Eğitimi	(-)					30		56,6%
	(+)					23		43,4%
DÖB Alma	(-)					2		3,4%
	(+)					58		96,5%

DÖB: Doğum Öncesi Bakım

Tablo 2. Vaka ve Kontrol Grubunun Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması

		Kontrol Grubu (-)				Vaka Grubu (+)				p	
		Ort.±ss/n-%		Medyan		Ort.±ss/n-%		Medyan			
Yaş		27,8	±	4,7	27,0	30,1	±	7,0	28,0	0,263	m
Gebelik Haftası		31,3	±	4,6	32,0	34,6	±	5,3	36,0	0,002	m
Prenatal Bağlanma Puanı		55,9	±	14,3	58,0	63,8	±	10,3	66,0	0,034	m
		n		%		N		%			
Yaşadığı Bölge	Kentsel	28		93,3%		23		69,6%		0,022	X ²
	Kırsal	2		6,7%		7		30,4%			
Evlilik Yaşı		21,7	±	8,7	24,0	21,4	±	5,3	22,0	0,322	m
Eşin Yaşı		31,9	±	7,0	30,0	32,5	±	6,4	31,0	0,522	m
Eğitim Durumu											
Ortaokul		8		27,6%		11		47,8%		0,009	X ²
Lise		8		27,6%		11		47,8%			
Ön lisans		1		3,4%		0		0,0%			
Üniversite		13		44,8%		8		4,4%			
Eşin Eğitim Durumu											
Ortaokul		3		10%		10		39,1%		0,014	X ²
Lise		13		43,3%		13		43,5%			
Üniversite		15		46,7%		7		17,4%			
Gebe Kalma Şekli	Doğal	29		96,7%		28		92,8%		0,573	X ²
	Tedavi ile	1		3,3%		2		7,1%			
Gebeliği İsteme	(-)	5		16,7%		5		16,7%		0,396	X ²
	(+)	25		83,3%		25		83,3%			
DÖB Alma	(-)	1		3,4%		1		3,4%		1,000	X ²
	(+)	29		96,6%		29		96,6%			

X² Ki-kare test / m Mann-Whitney u test
DÖB: Doğum Öncesi Bakım

Kontrol grubundaki katılımcıların yaş ortalaması 27, yaşadığı bölge %93,3 ile kent, evlilik yaşı ortalaması ise 24 olarak hesaplanmıştır. Kontrol grubunda katılımcıların eğitim durumu %44,8 ile lisans mezunu olanlar arasında yoğunlaşmıştır. Eşlerin eğitim düzeyi ise %46,7 ile lisans mezunu olarak belirlenmiştir. Kontrol grubundaki gebelerin gebelik haftası ortalama 26 hafta olarak bulunmuştur. Katılımcıların %96,6'sı doğum öncesi bakım almış ve prenatal bağlanma puanı ortalaması 58 olarak tespit edilmiştir (Tablo 2). Vaka grubundaki katılımcıların yaş ortalaması 28, yaşadığı bölge %69,6 ile kent, evlilik yaşı ortalaması ise 22 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların eğitim düzeyi açısından dağılımı %47,8 ile ortaokul ve lise mezunları arasında yoğunlaşmıştır. Eşlerin eğitim düzeyi ise %43,5 ile lise mezunu olanlar arasında en yüksek orandadır. Vaka grubundaki gebelerin gebelik haftası ortalama 36 hafta olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların %96,6'sı doğum öncesi bakım almış ve prenatal bağlanma puanı ortalaması 66 olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Vaka ve kontrol grubunda yer alan katılımcıların yaşadığı bölgenin, eşlerin eğitim düzeyinin ve gebelik haftasının prenatal bağlanma ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$) (Tablo 2).

TARTIŞMA

Doğum sonrası dönemde annelik rolüne uyum sağlamada ve anne-bebek bağının oluşumunda prenatal dönemin önemi büyüktür. Çalışmamızda prenatal bağlanmanın eğitim durumu, yaşadığı bölge, eşlerin eğitim düzeyi ve gebelik haftası gibi faktörlerle istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gösterdiği tespit edilmiştir. Literatürde prenatal bağlanmanın çeşitli sosyo-demografik faktörlerden etkilendiği belirtilmektedir. Özkan Koç ve ark. (2020), prenatal bağlanmanın yaş, eğitim düzeyi ve gebelik sayısı ile ilişkili olduğunu

bildirmiştir (10). Ayrıca, çalışmamızda eşlerin eğitim düzeyinin ve yaşanan bölgenin prenatal bağlanma üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunması, bu bulguları destekler niteliktedir.

Gebelik sürecinde doğum öncesi eğitim, gebelerin güçlenmesini, gebelik ve doğum süreçleriyle daha iyi başa çıkmalarını ve doğum sonrası döneme daha iyi uyum sağlamalarını desteklemektedir (11, 12). Literatürde, prenatal bağlanmanın annenin bebeğini birey olarak algılaması, bebek hareketlerini hissetmesi ve doğum öncesi hazırlık yapmasıyla ilişkili olduğu belirtilmiştir (13). Bilgin ve ark. (2020) çalışmasında, doğum öncesi eğitim alan gebelerin prenatal bağlanma düzeylerinin arttığı bildirilmiştir (14). Çalışmamızda da gebe okuluna düzenli katılım sağlayan gebelerin prenatal bağlanma düzeylerinin, eğitime katılmayanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca gebelik haftası ilerledikçe prenatal bağlanma düzeyinin artması, annenin bebeğine olan ilgisinin ve merakının doğuma yaklaştıkça yoğunlaştığını göstermektedir.

Prenatal bağlanma ile gebelik haftası arasındaki pozitif ilişki, Teixeira ve ark. (2016) gebelik haftası arttıkça anne-fetüs bağının güçlendiğini bildiren çalışmasıyla uyumludur (15). Çalışmamızda kontrol grubundaki gebelerle karşılaştırıldığında, vaka grubunda prenatal bağlanmanın daha yüksek olduğu ve bunun gebelik haftasıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Eşlerin eğitim düzeyi, annenin prenatal bağlanma sürecinde önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Üstünsöz ve ark. (2010) çalışmasında, prenatal bağlanma ile eşlerin eğitim düzeyi arasında pozitif bir korelasyon bulunmuştur (16). Çelik ve ark. (2020) yüksek riskli gebelerle yaptığı çalışmada da benzer şekilde eşlerin eğitim düzeyi prenatal bağlanma ile anlamlı bir ilişki göstermiştir (17). Bizim çalışmamızda da eşlerin eğitim düzeyinin prenatal bağlanma ile arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Kentsel ve kırsal bölgelerde yaşayan gebeler arasındaki prenatal bağlanma düzeyine ilişkin sonuçlar literatürde farklılık gösterebilmektedir. Örneğin, Majeed ve ark. (2022), kentsel bölgelerde yaşayan gebelerin prenatal bağlanma düzeylerinin kırsal bölgelerde yaşayanlara göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir (18). Ancak Bernad ve ark. (2024) çalışmasında yaşadığı bölgenin prenatal bağlanma üzerinde etkili olmadığı bildirilmiştir (19). Çalışmamızda yaşadığı bölgenin prenatal bağlanma üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmuş, ancak bu durumun vaka ve kontrol gruplarındaki dağılımdan kaynaklanmış olabileceği değerlendirilmektedir.

Çalışmamız literatürdeki bulgularla uyumlu olarak prenatal bağlanmanın eğitim düzeyi, yaşadığı bölge, gebelik haftası ve eşlerin eğitim düzeyi gibi faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, doğum öncesi eğitimlerin gebelerin prenatal bağlanma

düzeyini artırmak ve gebelik sürecine daha iyi uyum sağlamalarını desteklemek açısından önemini vurgulamaktadır.

SONUÇ

Çalışmamızda anne ve bebek arasında güvenli bağlanma açısından prenatal dönemde gebelik okuluna başvuran ve katılımını tamamlayan gebeler ile böyle bir eğitim almayan gebeler arasında bir fark olup olmadığını araştırmaya çalıştık. Bu konuda literatür incelendiğinde benzer çalışmalar yapılmış olup oradaki sonuçlarla bizim elde ettiğimiz sonuçları tartışma kısmında karşılaştırdık. Gebelerin prenatal bağlanmalarını kıyaslama amacıyla ucuz, kolay ulaşılabilir ve non-invaziv bir yöntem olarak Prenatal Bağlanma Ölçeğindeki sorular ile gebelere anket yapılmıştır. Sonuçlarımızda vaka ve kontrol grubunda yer alan katılımcıların yaşadığı bölge, eşlerin eğitim durumunun, gebelik haftasının ve gebe okuluna katılıma devamın prenatal bağlanma ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi olduğu görülmüştür.

Etik Kurul Onayı:

Çalışma, yerel kurumsal Etik Komitesi tarafından 08.04.2022 tarihli No:110 karar ile onaylanmıştır. Katılımcıların gönüllü onamları alınmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını bildirmişlerdir.

Yazar Katkıları:

Tüm yazarlar katkıda bulunmuştur. Tüm yazarlar makalenin içeriği konusunda hemfikirlerdir.

Finansal Destek:

Bu çalışma herhangi bir fon tarafından desteklenmemiştir.

KAYNAKLAR

1. Moghaddam Hosseini, V., Makai, A., Varga, K., Ács, P., Prémusz, V., & Várnagy, Á. Assessing fear of childbirth and its predictors among Hungarian pregnant women using Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire subscales. *Psychology, Health & Medicine*, 2019; 24(7):879–889.
2. Teskereci, G., Ünal, A., Özbek, N., & Koçak, B. Prenatal bağlanmayı destekleyici bakım uygulamaları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2021; 13(4):805–819. <https://doi.org/10.18863/pgy.883104>
3. Karabulutlu, Ö., Beydağ, K., & Lazoğlu, M. Prenatal attachment levels and affecting factors of pregnant women living in İstanbul and Kars. *Kafkas Journal of Medical Sciences*, 2020; 10(1):24–31. <https://doi.org/10.5505/kjms.2020.35002>
4. Badem, A., & Zeyneloğlu, S. Gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *KAEÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2021;1(1):37–47.
5. Kartal, Y. A., & Karaman, T. Doğuma hazırlık eğitiminin gebelerde prenatal bağlanma ve depresyon riski üzerine etkisi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 2018;49(1):85–91.
6. Esencan, T. Y., Karabulut, Ö., Yıldırım, A. D., Abbasoğlu, D. E., Külek, H., & Şimşek, Ç. Doğuma hazırlık eğitimi alan gebelerin doğum şekli, ilk emzirme zamanı ve ten tene temas tercihleri. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 2018; 26(1): 31–43.
7. Mete, S., Ertuğrul, M., & Uludağ, E. Bir doğuma hazırlık eğitim programı: Doğumda farkındalık. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2015;8(2):131–141.

8. Dişsiz, M., Gelebek, N., Meydan, Ş. D., Mamuk, R., & Bilgiç, D. Doğuma hazırlık sınıflarında verilen eğitimin doğum memnuniyeti üzerine etkisi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 2023;10(1):103–107.
9. Yılmaz, S., & Kızılkaya Beji, N. Prenatal Bağlanma Envanteri'nin Türkçe'ye uyarlanması: Güvenirlilik ve geçerlilik çalışması. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 2013;16(2):103–109.
10. Özkan, T. K., Küçükkelepçe, D. Ş., & Özkan, S. A. Gebelikte prenatal bağlanma ve vücut algısı arasındaki ilişki ve etkileyen faktörler. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2020;7(1):49–54.
11. Potur, D., Doğan Merih, Y., & Demirci, N. Evaluation of factors affecting prenatal attachment in primipara and multipara women. *Journal of Academic Research in Nursing*, 2020;6(1):132–140.
12. Gökçe İsbir, G., İnci, F., Önal, H., & Yıldız, P. D. The effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and post-traumatic stress disorder (PTSD) symptoms following childbirth: An experimental study. *Applied Nursing Research*, 2016;32:227–232.
13. Elkin, N. Gebelerin prenatal bağlanma düzeyleri ve bunları etkileyen faktörler. *STED*, 2015;24(6):230–236.
14. Bilgin, N. Ç., Ak, B., Ayhan, F., Koçyiğit, F. Ö., Yorgun, S., & Topçuoğlu, M. A. Effects of childbirth education on prenatal adaptation, prenatal and maternal attachment. *The Anatolian Journal of Family Medicine*, 2020;3(2):128.
15. Teixeira, M. I. F., Raimundo, F. M. M., & Antunes, M. C. Q. Anne-fetal bağlanma ile gebelik yaşı ve ebeveyn hatıraları arasındaki ilişki. *Referans Hemşirelik Dergisi*, 2016;4(8):85.
16. Üstünsöz, A., Güvenç, G., Akyüz, A., & Oflaz, F. Comparison of maternal–and paternal–fetal attachment in Turkish couples. *Midwifery*, 2010;26(2): e1–e9.
17. Çelik, F. P., & Güneri, S. E. The relationship between adaptation to pregnancy and prenatal attachment in high-risk pregnancies. *Psychiatra Danubina*, 2020;32(Suppl 4): 568–575.
18. Majeed, S., Sabitha, P., & Sharma, A. Comparative study on knowledge and attitude regarding prenatal attachment among primigravida women residing in selected urban and rural communities of Mohali District, Punjab. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 2022;15(2): 7–20.
19. Bernad, B. C., Mitache, D., Hoge, L., Paşcalău, A., Gavreliuc, A., & Craina, M. Impact of the mother's mental health and socioeconomic status on prenatal attachment in a population-based sample of expectant Romanian women. *Clinical and Experimental Obstetrics & Gynecology*, 2024;51(3): 59.